

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**IX RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

MAY, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:
<https://konferensiyalar.com>

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**YANGI DAVR ILM-FANI:
INSON UCHUN INNOVATSION
G'OYA VA YECHIMLAR**

**IX RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2026-yil, may

TOSHKENT-2026

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
IX Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 9-son (may, 2026-yil).– 66 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 14-may

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi IX Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

MUNDARIJA

FALSAFA FANLARI

Boyxonov Umidjon

ICHKI ISHLAR ORGANLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA
XIZMAT SIFATINI OSHIRISHNING INNOVATSION MEKANIZMLARI 4-9

FILOLOGIYA FANLARI

Amonboyeva Feruzaxon

O'ZBEK MEDIADISKURSIDA MUHBIR NUTQINING PRAGMATIK XUSUSIYATLARI 10-12

Isomidinova Zilola

RAQAMLI DAVRDA SO'Z ERKINLIGI VA AXBOROT XAVFSIZLIGI MUVOZANATI 13-15

Ortiqova Ezozxon

INGLIZ TILI NOTARIAL TERMINOLOGIYASI TAVSIFI 16-25

Isanova Feruza

O'ZBEK VA INGLIZ HUQUQIY TERMINLARINING LINGVOMADANIY
XUSUSIYATLARI 26-29

YURIDIK FANLAR

Хайдарова Хилола

МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫЕ ОСОБЕННОСТИ ДИПЛОМАТИЧЕСКИХ ИММУНИТЕТОВ И
ПРИВИЛЕГИЙ В СОВРЕМЕННОМ МЕЖДУНАРОДНОМ ПРАВЕ 30-33

PEDAGOGIKA FANLARI

Хайдарова Намунахон

GEYMIFIKATSIYA TEXNOLOGIYASI ASOSIDA BO'LAJAK MAKTABGACHA TA'LIM
TARBIYACHILARINING KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH ZARURATI:
PEDAGOGIK ASOSLAR VA TA'LIMIY OMILLAR 34-37

Parmonov Abdutolib

UMUMIY TEXNIK KOMPETENTLIKNI SHAKLLANTIRISHDA NAZARIY MEKANIKANI
O'QITISHNING INNOVATSION-DIDAKTIK MODELINI 38-41

Ибрагимова Нилуфар

ПРОДУКТИВНЫЙ СЛОВАРЬ СТУДЕНТОВ В1 В ПРОЦЕССЕ АУДИРОВАНИЯ
ПОДКАСТОВ 42-45

Adamatov Anvar

KOREYA TA'LIM TIZIMIDA TALABA MARKAZLI YONDASHUVNING
KONSTRUKTIVISTIK TAHLILI 46-50

Qo'ldasheva Shoxsanam

BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING MAHORATINI VIRTUAL O'YIN VA
SIMULYATSIYALAR YORDAMIDA RIVOJLANTIRISH 51-54

Kasimova (Mulladjanova) Nasiba

LOYIHA TA'LIM TEXNOLOGIYASI ASOSIDA TALABALARNING MUSTAQIL BILIM
OLISH MOTIVATSIYASINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI 55-57

SIYOSIY FANLAR

Dilshoda Khakimova

WOMEN IN DECISION-MAKING POSITIONS: DOES FEMALE LEADERSHIP IMPROVE
GOVERNANCE OUTCOMES? 58-65

UMUMIY TEXNIK KOMPETENTLIKNI SHAKLLANTIRISHDA NAZARIY MEXANIKANI O'QITISHNING INNOVATSION-DIDAKTIK MODELI

Parmonov Abduvalib Abdurahob o'g'li

O'zbekiston Milliy universitetining Jizzax filiali dotsenti, PhD

Email: pabdutolib@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur tezisdagi bo'lajak muhandislarning umumiy texnik kompetentligini rivojlantirishga qaratilgan komponentli va mazmunli model ishlab chiqilgan bo'lib, unda nazariy mexanika fanining kasbga yo'naltirilgan, innovatsion va fanlararo integratsiyalashgan o'qitish imkoniyatlari asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: Umumiy texnik kompetentlik, UTK modeli, kasbga yo'naltirilganlik tamoyili, fanlararo uzluksizlik.

INNOVATIVE-DIDACTIC MODEL OF TEACHING THEORETICAL MECHANICS IN THE FORMATION OF GENERAL TECHNICAL COMPETENCE

Parmonov Abduvalib Abdurahob o'g'li

Associate Professor of the Jizzakh Branch of the National University of Uzbekistan, PhD

Annotation. This thesis develops a component and meaningful model aimed at developing the general technical competence of future engineers, which substantiates the possibilities of professionally oriented, innovative and interdisciplinary integrated teaching of theoretical mechanics.

Keywords: General technical competence, UTK model, principle of professional orientation, interdisciplinary continuity.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i9/n08>

Muhandislik ta'limi yo'nalishi bakalavrlarining UTKni rivojlantirish kasbiy o'zini o'zi rivojlantirishga, motivatsion-axborot komponentni va UTKni rivojlantirish darajasini oshirishga va shu orqali axborot muhitini modellashtirishning didaktik topshiriqlarini kasbga intensiv o'qitish jarayoniga individual refleksiyada transformatsiyalashga qaratilgan.

Bu vaziyatni nazariy mexanika faniga intensiv kasbga yo'nalish berish orqali o'zgartirish mumkin. Nazariy mexanika fanini o'rganishga bo'lgan shaxsiy qiziqishni rivojlantirishning eng katta natijador impulsi ta'limning kasbga intensiv yo'naltirilgan yondashuvda olib borilishidir [1].

Ta'limning kasbga yo'naltirilganlik tamoyili dastlab kasb-hunar ta'limi pedagogikasida shakllantirilgan bo'lib, hozirga qadar yetakchi metodologik prinsip sifatida o'z ahamiyatini saqlab kelmoqda. Shu bois nazariy mexanika fanini o'zlashtirish jarayonida UTKni rivojlantirishning birinchi va asosiy didaktik tamoyili - kasbga yo'naltirilganlik tamoyili hisoblanadi.

Mazkur tamoyil dastlab ta'limni amaliyot bilan transformatsiya qilish tamoyili sifatida shakllangan bo'lib, u kasbiy yo'nalganlik prinsipi bilan ilmiylik tamoyilini o'zaro uyg'unlashtirgan.

Kasbga yo'naltirilgan pedagogik jarayonni samarali tashkil etish uchun bir qator talablarga javob berishi lozim. 1-rasm orqali tanishish mumkin [2].

Bu mantiqan olinganda nazariy mexanika fanini fanlararo o'qitishda UTKni rivojlantirishning quyidagi - fanlararo uzluksizlik tamoyilini nazarda tutadi. Ushbu tamoyil

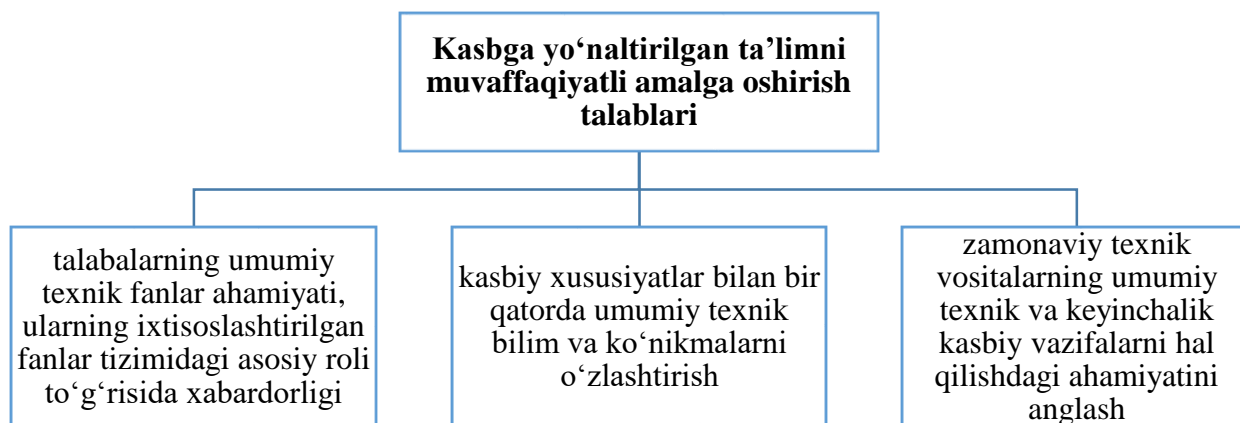
nazariy mexanika fanini bir qator fanlarga xos bo'lgan umumiy tushunchalar, qonuniyatlar, nazariyalar va bilish usullarini qo'llagan holda o'zlashtirishni hamda ular uchun umumiy bo'lgan faoliyat turlari hamda o'zaro munosabatlar tizimini shakllantirishni nazarda tutadi.

Nazariy mexanika matematika (matematik analiz, chiziqli algebra va analitik geometriya, differensial tenglamalar, ...), fizika (klassik mexanika) va informatika (amaliy dasturlar) fanlarini o'ziga asos qilib oladi hamda materiallar qarshiligi, mashina detallari, mashina va mexanizmlar nazariyasi kabi umumtexnika yo'nalishidagi fanlar uchun fundament vazifasini bajaradi. Shu sababli u mazkur fanlar bilan uzviy integratsiyada bo'lib, bo'lajak muhandisning fundamental texnik tayyorgarligini shakllantirishda muhim o'rin tutadi (2-rasm).

Nazariy mexanika fanining birlamchi asosini "tabiatan universal xarakterga ega bo'lgan fizik qonunlar, ilmiy-texnik nazariyalar, fundamental qoidalar, tushunchalar va ularga daxldor metodlar majmuasi tashkil etadi" [3].

Texnika OTTlarining "Nazariy mexanika" kursi zamonaviy mexanik muhandisning ilmiy dunyoqarashini shakllanishida alohida ahamiyatga ega bo'lib, ijodiy fikrlay oladigan mutaxassisni tayyorlash uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Mexanika asoslari bo'yicha chuqur va tizimli bilimlarsiz muhandislik-mexanik yo'nalishidagi keyingi barcha fanlarni puxta o'zlashtirish uchun zarur poydevor yaratib bo'lmaydi.

Zamonaviy ta'lim texnologiyalarining vazifasi fundamental tayyorgarlikni kuchaytirishdan iborat bo'lib, talabaga ma'lum bir fan bo'yicha uning mazmunining asosiy o'xshash qismini ajratib ko'rsatish qobiliyatini beradi. Mustaqil fikrlash va yangi bilimga ega bo'lgandan so'ng, o'rganilgan bilimlarni yangi sharoitlarda foydalanishi mumkin bo'ladi.

1-rasm. Kasbga yo'naltirilgan ta'limni muvaffaqiyatli amalga oshirish talablari

Nazariy mexanika fanini o'qitish davomida axborot texnologiyalaridan maqsadli foydalanish UTKni rivojlantirishning quyidagi – raqamli axborot texnologiyalardan maqsadga muvofiq foydalanish tamoyiliga to'g'ri keladi. Ushbu tamoyilning asosiy mazmuni nazariy mexanika fanini o'qitishda ta'limni axborotlashtirish vositalaridan foydalanish bosqichidan chiqib, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan (AKT) tizimli, maqsadga yo'naltirilgan va didaktik jihatdan asoslangan holda foydalanishga o'tishni nazarda tutadi. Bu yondashuv umumtexnik kompetensiyalarning butun majmuasini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Model muvaffaqiyatli ishlashi uchun u muayyan talablarga javob berishi kerak.

Modelning o'ziga xosligi, avvalo, uning amal qiladigan ta'limiy muhit bilan yuqori darajada mos kelishida namoyon bo'ladi. Umumiy texnik kompetentlikni rivojlantirish modeli nazariy mexanika fanining barcha ta'lim shakllarida qo'llaniladigan o'quv muhiti bilan uyg'unlashishi zarur. Model samarali ishlashi uchun u moddiy, intellektual, axborot va boshqa turdagi resurslar bilan ta'minlanishi ham muhim shartlardan biri hisoblanadi.

Modelning asosiy talablaridan yana biri — soddalik bo'lib, u boshqa tadqiqotchilar uchun tushunarli, aniq, ixcham va foydalanishga qulay bo'lishi kerak. O'xshashlik esa modelning to'raligi, aniqligi, hamda belgilangan mezonlar asosida ko'zlangan natijalarga erishish imkonini berishini anglatadi.

Nazariy mexanika deyarli barcha texnika oliy ta'lim yo'nalishlarida o'qitilishini inobatga olsak, yaratiladigan model umumiy holda ushbu fan o'qitiladigan barcha bakalvriat dasturlariga mos kelishi lozim. Bunday yondashuv talabalarga turli muhandislik yo'nalishlariga oid amaliy vazifalarni yechishda hisoblash modellarini yaratish, olingan natijalarni tahlil qilish hamda ularni real amaliy faoliyatda qo'llash ko'nikmalarini shakllantirish imkonini beradi.

Talabalarda UTKni rivojlantirish modeli beshta asosiy komponentlardan tashkil topgan bo'lib, quyida ularni har biriga alohida to'xtalib o'tamiz.

Me'yoriy komponent muhandislik yo'nalishining DTS va malaka talabarlari hamda ish beruvchining talablarini o'z ichiga oladi.

Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalariga asoslangan innovatsion ta'lim texnologiyalari va didaktik modellarni ommaviy va samarali qo'llash orqali ta'lim tizimini raqamli avlodga moslashtirish zamon talabi hisoblanadi [5]. Amaliy dasturlardan foydalanilgan holda kasbga yo'naltirilgan hamda tadqiqot xarakteridagi vazifalarni bajarish, shuningdek masofaviy aloqa vositalaridan foydalanish o'quv jarayonini yanada samarali tashkil etishga xizmat qiladi va insonning faqat faollikda rivojlanishi mumkin degan fikrga asoslanib, UTKni rivojlantirishga faollik yondashuvini amalga oshirishga imkon beradi degan xulosaga kelishimiz mumkin. Faollik yondashuvining asosiy g'oyasi L.S.Vygotskiy [6], V.V.Davydova [7], D.Devi [8], A.N.Leontiev [9], G.I.Shchukina [10] va boshqalarning asarlarida aks etgan. Bu jarayon subyektning psixologik xususiyatlaridan kelib chiqib, tashqi obyektiv faoliyatning bosqichma-bosqich o'zgarishi orqali ichki aqliy faoliyatga aylanishi natijasida yuzaga keladi. Faollik yondashuvining mohiyati talabalarning yangi faoliyat turlarini — tadqiqot, izlanish va ijodiy faoliyatni — o'zlashtirishini taqozo etadi. Bu jarayonda o'quv materiallari tizimlashtiriladi va mustahkamlanadi, talabada mustaqillik va javobgarlik rivojlanadi, natijada umumtexnik tayyorgarlikning sifati oshadi.

Xulosa va tavsiyalar. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, bo'lajak muhandislarning umumiy texnik kompetentligini rivojlantirish samaradorligi ko'p jihatdan nazariy mexanika fanining mazmunini kasbga yo'naltirilgan, fanlararo integratsiyalashgan va raqamli texnologiyalar bilan boyitilgan yondashuv asosida tashkil etishga bog'liqdir. UTKni rivojlantirishning ishlab chiqilgan komponentli va mazmunli modeli me'yoriy talablarga, zamonaviy muhandislik ta'limi ehtiyojlariga hamda ishlab chiqarishning real amaliyotiga mos keluvchi kompleks pedagogik tizim sifatida shakllantirildi.

Natijada yaratilgan model bo'lajak muhandislarning umumiy texnik kompetentligini shakllantirishda yuqori samaradorlikka ega bo'lib, ularni real ishlab chiqarish muhitida

samarali faoliyat ko'rsatishga tayyorlaydigan uzviy, integrativ va innovatsion pedagogik tizim sifatida o'zini namoyon qiladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Parmonov A.A., Pedagogical essence and model of formation of information and technical competence in applied mathematics students in bachelor studies // frontline social sciences and history journal. – 2023 , volume 03 issue 05 –PP: 26-34. <https://doi.org/10.37547/social-fsshj-03-05-03>. SJIF IMPACT FACTOR 2023: 6.895
2. Parmonov A.A. Umumtexnik fanlarni o'qitishda talabalarning axborot – texnik kompetensiyasini samarali shakllantirishning innovatsiyasi. / “O'zbekistonda ilm-fan va ta'lim: muammo va istiqbollar” ilmiy-amaliy konferensiyasi. – 2021. –B. 37-40.
3. Parmonov A.A. Talabalarni ilmiy-texnikaviy ijodkorlik faoliyatiga jalb etishning psixologik va tashkiliy pedagogik asoslari. / «Ilm-fan va ta'limda innovatsiyalar: muammo va istiqbollar» konferensiyasi. – 2020. –B. 30-32.
4. Parmonov A.A. Umumtexnik fanlarni o'qitishda talabalarning axborot-texnik kompetensiyasini samarali shakllantirishning innovatsion usullari // Ta'lim, fan va innovatsiya. – 2021, № 2. –B. 108-112. Ma'naviy-ma'rifiy, ilmiy-uslubiy jurnal. (13.00.00 №18).
5. Parmonov A.A., Zamonaviy raqamli texnologiyalar va ularni ta'lim jarayoniga jori etishning zarurati // Samarqand davlat universiteti ilmiy tadqiqotlar axborotnomasi. – 2021, №2. –B. 152-156. Ilmiy jurnal ISSN 2181-1296. (13.00.00 №7).
6. Выготский Л.С. Педагогическая психология / Л.С. Выготский. - М.: Педагогика-пресс, 1999. - 533 с.
7. Давыдов В.В. Что такое учебная деятельность? / В.В. Давыдов // Образование: традиции и инновации в условиях социальных изменений. - М.: РАО, 1997. - С. 84-96.
8. Деви Дж., Психология и педагогика мышления / Дж. Деви; пед. с англ. - М.: ВЛАДОС, 1997. - 412 с.
9. Леонтьев А.Н., Деятельность. Сознание. Личность / А.Н. Леонтьев. – М.: Смысл, Академия, 2005. – 352 с.
10. Щукина Г.И. Роль деятельности в образовательном процессе. Учебник для учителя / Г.И.Щукин. - М.: Просвещение, 1986. - 144 с.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

IX RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2026-yil, may

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
IX Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 9-son (may, 2026-yil). – 66 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 14-may.

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.